

Posudek diplomé práce Veroniky Šťavíkové
Der Roman von der Mitte Europas *Die grüne Jungfer*
Des Bernhard Setzwein

Obecně:

Předkládaná diplomová práce si klade za úkol uvést analyzovaný román „do širšího literárněhistorického kontextu“, seznámit s osobností autora a jeho dílem a zaměřit se především na problematiku přeshraničního stýkání a potýkání ve střední Evropě. Jedná se o práci myšlenkově nevyváženou, v níž se vedle kapitol metodologicky a literárněvědně zvládnutých objevují překvapivě pasáže vykazující jakoby zcela čtenářsky naivní přístup k textu.

Za největší slabinu práce považuji nepochopení problematiky žánru a jeho definičního vymezení – díky tomu pak autorka srovnává nesrovnatelné a dochází k matoucím závěrům, v nichž si navíc sama i v rámci práce odporuje.

Závažný nedostatek vidím také v tom, že se autorka při charakteristice románu nezaměřila na jeden z jeho určujících tvárných aspektů, jenž je Setzweinem proklamativně signalizován na počátku textu (úvodní tři citáty tři různých autorů) a na jeho konci (seznam autorů a děl přímo či nepřímo citovaných), totiž problematiku intertextuality (Setzwein na ni navíc upomíná i ve svých *Poetikvorlesungen*, autorkou zmiňovaných, zejména v přednášce úvodní).

Práce je v jednotlivých kapitolách mnohdy myšlenkově neutříděná. Autorka sice myšlenkami překypuje, nedomýšlí je však do konce, pro jednu myšlenku či podnět opouští druhou. S tímto způsobem myšlení souvisí zřejmě i styl, který je až na výjimky (viz výše zmíněné kapitoly) nikoli literárněvědný, nýbrž esejistický. Práce je napsána kultivovaným německým jazykem, který jen málokdy prozradí nerodilého mluvčího. Rovněž překlepů se v textu vyskytuje minimálně, dílčí výhrady mám k technice filologické práce. Nedílnou součástí práce jsou přílohy, jež dokládají, do jak širokého spektra problémů a kontextů (většinou neliterárních) se autorka text *Die grüne Jungfer* pokusila zasadit.

Konkrétně:

Za pasáže literárněvědně a metodologicky zvládnuté považuji podkapitolu 3.2. Raum und Raummodell, v níž byla využita Lotmanova metodologie z díla *Die Struktur des künstlerischen Textes* (zejména na str. 64 je lapidárně postižen model Setzweinova literárního

prostředí a metaforizaci hospodské Bohumily v ašnapurského tygra. Paralelnost scény ustájených krav v zámku se stejnou scénou z Hrabalova *Obsluhoval jsme anglického krále*, či až parodující pojetí scény líčení ulovení sumce s Pavlovým vylíčením v *Jak jsme potkal ryby* autorce zcela uniklo. Nelze pochopitelně vyžadovat, aby autorka zvládla kontext všech Setzweinem uváděných knih, pro literární inspiraci v českém prostředí či jeho parodii anebo polemiku s ním bych však považoval za zásadní soustředit se alespoň na uvedená díla českých autorů.

Jako pars pro toto dokladu myšlenkové rozháranosti uvádím podkapitolu 2.3. *Nachbarschaft und Literatur* na str. 47/48. Bez vzájemné myšlenkové provázanosti zde autorka nejdříve vidí v Setzweinovi zakladatele nového, leč neupřesněného literárního směru, vzápětí klade otázku, jak se situace po roce 1989 projevuje v literatuře (jako by zde existoval „přímý odraz“) a má zřejmě na mysli jakýsi literární model, neboť nová literatura v západních Čechách (dle autorčina vyjádření: moderní) podle ní této blíže nespecifikované představě neodpovídá. Pak však opouští literaturu fikční a věnuje se literatuře naučné, aby vzápětí poučila o českém kulturním světě ve středověku, posléze o literárněhistorickém bádání v současnosti. Náhle pak hovoří o „Grenzlandliteratur“ (myslím, že autor Setzwein by nechtěl, aby jeho dílo bylo takto redukováno) a v několika dalších větách přechází k problematice literárněvědné metodologie (parafráze myšlenek Winfrieda Baumanna). Místo tématu avizovaného názvem podkapitoly se pak v dalším proklamativně věnuje možnostem české interkulturní germanistiky, otázka nastolená v názvu podkapitoly zůstává neřešena.

Bylo již zmíněno, že práce je napsána kultivovaným německým jazykem, dokladů interference mateřského jazyka je vzhledem k rozsahu práce minimálně (např. několikrát chybná vazba slovesa *begegnen* /str. 69, 107, 111 – vyznačeno v posuzovaném exempláři práce/; špatné užití cizího slova *kumulieren* místo *kulminieren* ve spojení se slovem *Konflikt* /str. 72/, za slovem *Interessiertheit* slyší český rodilý mluvčí *zajímavost*, zatímco německý rodilý mluvčí se nad ním pozastaví /str. 77/). Rovněž překlepů je v textu minimálně (jejich frekvence se zvyšuje až v závěru práce – recenzent je vyznačil do posuzovaného exempláře).

V technice filologické práce vytýkám především špatně pochopenou tzv. zkrácenou citaci: Vyskytuje-li se od stejného autora více titulů, je třeba rozlišovat jednotlivé tituly uvedením roku vydání (jak je ostatně ve zkrácené citaci běžné vůbec). Jiným problémem je volba poznámek. Některé citáty autorka nedokládá (např. str. 9, konec 1. odst.), jinde přichází odkaz na méně vhodném místě (např. na str. 13 zmíněna M. D. Rettigová, autobiografický údaj k ní je však až na následující stránce a vztahuje se k obecně „angebotene Speisen“ – pozn. 23).

Autorka věnovala vypracování práce velkou péčí (rozsah DP i s přílohami přesahuje téměř dvojnásobně požadovaný standard), přesvědčivého výsledku však nedosáhla, místy dospívá až k závěrům mylným (žánrový kontext). Vzhledem ke schopnosti autorky uplatnit literárněvědnou metodologii či postupy interkulturní komunikace alespoň v některých pasážích diplomové práce navrhuji ohodnotit předkládanou práci stupněm: dobře

Praha, 17. ledna 2006

PhDr. Václav Maier,

Svornosti 33

150 00

Praha 5 - Smíchov